

Forslagene til EU-reform av revisjonsbransjen:

Internasjonale reaksjoner

Mens det er stor enighet om at de internasjonale revisjonsstandardene bør brukes i hele Europa, er det stor skepsis til forslagene om tvungen rotasjon av revisjonsfirma og krav til å skille ut revisjon og rådgivning.

Redaktør Alf Asklund

I en uttalelse av 30. november skriver den europeiske revisororganisasjonen FEE (Fédération des Experts-comptables Européens) at den støtter mange av forslagene, men tror samtidig at for mye detaljert regulering og begrensninger ikke er veien å gå.

FEE er positiv til blant annet forslagene om:

- bruk av ISA-ene i hele Europa
- styrking av revisjonskomiteenes rolle
- forbud mot å avtale begrensninger når det gjelder virksomhetens valg av revisor
- å skape et felles europeisk marked for revisjonstjenester
- Tiltak for å forbedre revisors rapportering (eksternt og internt), forutsatt at dette gjøres på en måte som er praktisk og nyttig
- Bedre koordinasjon revisjonstilsyn på europeisk nivå

Mindre konkurranse?

FEE er imidlertid skeptisk til å innføre en såpass kort periode for obligatorisk rotasjon av revisjonsfirma som seks år. Organisasjonen mener at et slikt tiltak vil kunne bidra til at revisor får mindre kjennskap om virksomheten som revideres, noe som kan svekke verdien av revisjonen. Det er til og med en mulighet for at forslaget – i stedet for å øke konkurransen i markedet – bidrar til å øke de store revisjonsselskapers markedsandeler.

Dette er et synspunkt som støttes både av den Svenske revisorforeningen Far og den danske revisorforeningen FSR.

Komplekse virksomheter

FEE mener blant annet også at forslagene knyttet til etableringen av firmaer som kun driver med revisjon, samt altfor restriktive

regler når det gjelder å yte andre tjenester enn revisjon, sterkt vil begrense muligheten for revisor til å kunne yte tjenester som er avhengig av den dybde- og breddekompetanse som interessentene etterspør, spesielt i komplekse virksomheter. Begrensning av slike tjenester av andre grunner enn for å sikre uavhengighet er ikke i allmennhetens interesse.

70 prosent av høringssvarene fra oktober 2010 (green paper) gikk også i mot forbudet fordi det betyr tap av kunnskap og kompetanse. Dette ifølge en analyse utført av Goethe-universitetet i november 2011.

Dyrere

Den danske revisorforeningen (FSR) sier i en kommentar datert 13.12.2011 at EU-kommisjonens forslag vil gå ut over revisjonskvaliteten. Forslag til nye regler for revisorbransjen inneholder mange positive elementer, som dog overskygges av de negative effektene ved å innføre tvungen rotasjon av revisjonsfirma samt forslag om å skille ut revisjon og rådgivning. Morten S. Renge, formann i FSR, viser til at kommisjonen har fått en overveldende mengde høringssvar som er sterkt kritiske til disse to forslagene som vurderes å gjøre revisjonen dyrere samtidig som de forringer kvaliteten av revisors ytelser.

Videre heter det at virksomhetene ikke vil merke fordeler ved å innføre rotasjon av revisjonsfirmaer, men i stedet oppleve en prisøkning. Dette fordi et nytt revisjonsfirma først må bruke tid på å sette seg inn i virksomhetens økonomiske forhold. Han viser også til en undersøkelse utført av The US Government Accountability Office der konklusjonen er at tvungen firmarotasjon ikke er den mest effektive metoden å sikre revisors uavhengighet eller revisjonens kvalitet på. Samtidig vil rotasjon bety en kost-

nadsøkning av revisjonen med 20 prosent i året.

Mer sammenlignbart

Som positive elementer i kommisjonens forslag trekker FSR frem forslaget om at man i hele EU skal bruke de internasjonale revisjonsstandardene og de etiske retningslinjer for revisjon. Dette fordi man da sikrer samme høye kvalitet av revisjonen, uansett hvor den er utført i EU, og fordi det vil bli lettere for regnskapsbrukerne å sammenligne revisjonen på tvers av landegrensene.

Overregulering

Den svenske revisor- og rådgiverforeningen Far mener at Europakommisjonen fokuserer for mye på problemstillinger relatert til uavhengighet og konkurranse. Fars generalsekretær Dan Brännström sier at kommisjonen foreslår en overregulering

OVERREGULERER: Fars generalsekretær Dan Brännström mener kommisjonen foreslår en overregulering.

som er dyr for bedriftene og som ikke hever revisjonskvaliteten.

Et av kommisjonens mål var å redusere de fire store revisjonsselskaperens dominans, men erfaringen fra Italia er at rotasjon av revisor faktisk gir økt konsentrasjon hos de store revisjonsselskapene – altså motsatt av det EU-kommisjonen ønsker. Om verdien av revisjon og relevans skal øke, kreves innovasjon, ikke firkantet regulering, sier Brännström i en pressemelding fra Far datert 30. november.

Klarlegger revisjonens rolle

Ikke alle forslagene vil bidra til bedre revisjonskvalitet, sier adm. direktør Per Hanstad i Revisorforeningen. Han sier det er positivt at EU-kommisjonen er opptatt av revisjonens relevans og å klarlegge revisors rolle. Dette er helt avgjørende for kapitalmarkedenes tillit til den finansielle informasjonen fra selskapene.

– Den foreslåtte regulering fra EU er imidlertid svært omfattende og det er etter vår oppfatning ikke alle forslagene som vil bidra til bedre revisjonskvalitet, sier han.

Styrker tilliten

– Styrking av reglene som gjelder revisors uavhengighet, krav til utnevning av revisor og forbedring av revisjonsberetningens innhold, vil på sikt styrke tilliten til revisorinstituttet, sier direktør Anne Merethe Bellamy i avdeling for regnskap- og revisortilsyn hos Finanstilsynet om forslagene til EU-reform av revisjonsbransjen.

Er det rimelig å tro at forslagene til EU-reform av revisjonsbransjen i all hovedsak vil bli vedtatt?

I utgangspunktet blir det å spekulere, men ja, jeg tror forslagene i hovedsak blir vedtatt med noen justeringer. EU-kommisjonen mener at forslagene er en nødvendig reform av revisjonsbransjen, særlig på bakgrunn av at de mener revisorene sviktet sin oppgave under finanskrisen. Det er ingen tvil om at fravær av forbehold og presiseringer i revisjonsberetninger for europeiske banker for 2008 har skapt betydelig irritasjon, og at det er grunnlag for å stille spørsmål ved revisors rolle. Videre har det over tid vært en bekymring for konsentrasjonen på tilbydersiden, gjennom dominansen av de fire store. Begrensninger i valgmuligheter av hvem som kan påta seg store revisjonsoppdrag og sårbarheten og konsekvenser dersom ett av de største revisjonsselskapene skulle gå overende, har vært diskutert lenge. Langt på vei er det slik at forslagene primært treffer de fire største. På den annen side oppfatter jeg at selv om man generelt er enig i at det er nødvendig med en reform, er det også mange som mener at noen av forslagene er ute av proporsjoner. Noen mener også at dersom forslagene blir vedtatt, kan det påvirke revisjonskvaliteten negativt.

Hvilke deler av forslagene som ikke blir vedtatt, er selvsagt vanskelig å ha noen formening om, men jeg oppfatter at EU-kommisjonen selv har signalisert at grensene som er definert i forhold til revisjonshonoraret, kan bli revurdert av praktiske grunner. Det samme gjelder grenseoppgangen på hva revisjonsforeningene kan og ikke kan bidra med når det gjelder lisensiering og kvalitetskontroll. Det som imidlertid er helt sikkert, er at alt som smaker av selvregulering nå blir historie. Dersom man skal spekulere i hva som eventuelt ikke blir vedtatt, kan det være forslaget knyttet til «pure audit firms», fordi tiltaket kanskje ikke er proporsjonalt med hva man ønsker å oppnå.

Vil forslagene bidra til å styrke tilliten til revisjon og revisorer?

Ja, det tror jeg. Forslagene i sum styrker revisors rolle, og er med på å sette revisjonsoppgaven i sentrum. Styrkingen av reglene som gjelder revisors uavhengighet, krav til utnevning av revisor og forbedring av revisjonsberetningens innhold, vil på sikt styrke tilliten til revisorinstituttet.

Vil endringene gi økt revisjonskvalitet – spesielt med tanke på foretak av allmenn interesse?

Her er det nok delte meninger. Revisjonsbransjen selv påpeker at virksomhetsbe-

grensninger knyttet til f.eks. rådgivning, vil kunne bety redusert revisjonskvalitet, fordi det vil gå utover forretningsforståelse og evne til å tiltrekke seg de beste hodene. I sum tror jeg personlig at flere av forslagene trekker i retning av bedre revisjonskvalitet. Styrket uavhengighet med klare regler og en styrket revisjonskomité er viktig i så måte. Det kan også være at det å sette revisjonsoppgaven i sentrum i seg selv blir en underliggende driver for at det blir utført mer revisjonsarbeid.

Det ligger vel an til en gjennomgang av hele revisorloven. I så fall – er det realistisk å tro at det vil skje allerede i 2012?

Nei, det er nok vel optimistisk.

Hvilke av forslagene vil ha størst konsekvenser for revisjonsbransjen i Norge?

Det er nok forslagene som gjelder revisjon av foretak av allmenn interesse. En strengere regulering av dette segmentet vil kanskje ha betydning for hvilke revisjonsselskaper som påtar seg denne typen av oppdrag. I tillegg vil virksomhetsbegrensningene ha betydning for de største revisjonsselskapene.